

OBLJETNICE

Obljetnica rođenja
Franje Krežme

Ove godine slavi se 130. obljetnica rođenja Franje Krežme, violinskog virtuoz, „hrvatskog Paganinija”. Rođen je 4. rujna 1862. u Osijeku kao sin Oca Franje i majke Amalije Stiller-Hranilović, vlastelinske kćeri iz stare hrvatske plemenaške obitelji iz Rače u Srijemu. Obitelj Krežma preselila je iz Osijeka u Zagreb zbog školovanja djece. Franju je u njegovoj šestoj godini počeo podučavati u violini prof. Đuro Eisenhuth. Dvije godine kasnije priredio je svoj prvi javni koncert u Sisku, a godinu dana kasnije u Zagrebu. U dobi od 10 godina Franjo Krežma je primljen u treći tečaj (razred) bečkog konzervatorija. Njegovu su ocu u školovanju Franje, pomogli su biskup J.J. Strossmayer i grof Ladislav Pejačević iz Našica. Franjo je sa svojom sestrom Ankom boravio u Beču 4 godine. Učio je violinu, glasovir i višu glazbenu teoriju. Bečki konzervatorij je završio u dobi s nepunih 13 godina. Godinu dana kasnije nastupa na koncertu u Rimu pred F. Lisztom, biskupom Strossmayerom te visokim odličnicima talijanske diplomacije i kulture. Koncertira i u Firenci, Veneciji, Veroni. Svuda su oduševljeni njegovim sviranjem uz klicanje „Paganinijevu nasljedniku” (Verdi): „Eviva Francesco Paganini”, „Francesco Krežma un miracolo della Croazia!” Koncertira i u Parizu u nazočnosti tadašnjih majstora violine koji mu priznaju paganinijevski virtuoizitet. Izvrsno je vladao i jezicima: francuskim, talijanskim i njemačkim. Svirao je i na Paganinijevoj violini. Svoj posljednji koncert u Zagrebu imao je u dobi od nepunih 17 godina, a orkestrom je ravnao Ivan Zajc. U toj dobi života imao je iza sebe već oko 200 koncerata u domovini i inozemstvu. Iza koncerta u Zagrebu održao je koncerte u gradovima duž hrvatske obale Jadranskoga mora. 210-ti koncert održao je u Skradinu u 18-oj godini života. Za vrijeme svog prekratkog života održao je preko 200 koncerata u domovini i isto toliko u inozemstvu.

Sa nepunih 17 godina dobio je ponudu dvorskog pruskog ravnatelja glazbe (Bilse-a) za mjesto „prvoga koncertmajstora” u dvorskom orkestru. No, Krežmino slabašno tijelo nije moglo podnijeti teret neobično brzo razvijenoga silnog duha. Preminuo je 15. lipnja 1881. u 19. godini života od gnojnog procesa u uhu i mozgu. Na hrvatskom umjetničkom nebu Krežma je kao meteor naglo zablješti i nestao zauvijek. Iste godine 1881. umro je i August Šenoa koji je u Krežminoj slavi gledao nastavak hrvatskog preporodnog buđenja.

Krešimir ČVRLJAK

Franjo Krežma

N.B. O Franji Krežmi i njegovim koncertima, posebno u Skradinu, Krešimir Čvrljak će, u nakladi splitskog književnog Kruga krajem 1992. godine, tiskati svoju knjigu: „Znameniti putnici u Skradinu i na Krki”. U toj će knjizi biti i prikaz života i rada F. Krežme pod naslovom „Najveći južnoslavenski instrumentalist 19. stoljeća Franjo Krežma (1862.-1881.) koncertira u Skradinu 1879.”

Urednik Sv. Cecilije je ovaj kratki prikaz Krežminog života, prigodom njegove 130. obljetnice rođenja, oblikovao – s dopuštanjem autora – prema njegovom spomenutom radu o istraživanju Krežminog života i njegovoj intenzivnoj glazbenoj aktivnosti.

(Adresa autora: Krešimir Čvrljak, Arhiv Hrvatske, Marulićev trg 21. Tel. 445-609)

OBAVIJEST PRETPLATNICIMA

Mole secijenjeni pretplatnici da što prije izvrše PRETPLATU za 1992. godinu. Ove godine mnogi će se pretplatnici vratiti u svoje domove. Mnoge su kuće i stanovi oštećeni ili potpuno razrušeni. Oni sigurno neće imati novac za pretplatu. Zato molimo i upućujemo poziv onima koji nisu ratom zahvaćeni da obave pretplatu umjesto postradalih. I ova glazbena solidarnost pokazala bi našu ljubav i skrb za postradale i ublažila barem malo njihovu bol. Svima dobrovoljcima unaprijed srdačno zahvaljujemo.